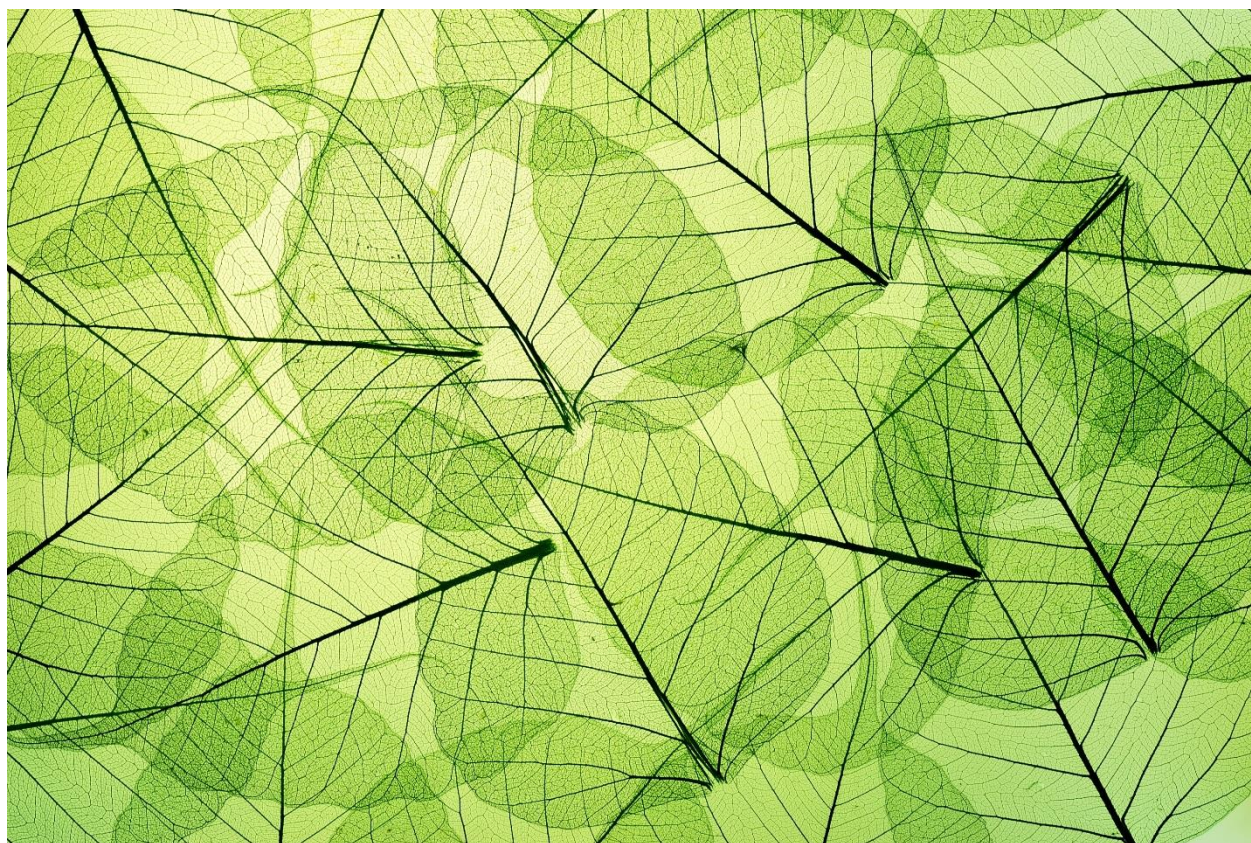

Socioekonomiska konsekvenser av projektet LifeELMIAS

Socioekonomiska konsekvenser av projektet LifeELMIAS

Henrik Nordzell, Åsa Soutukorva Swanberg

Anthesis Enveco AB

2018-05-09

Rapport 2018:04

www.enveco.se

INNEHÅLL

1	INLEDNING	1
2	INSAMLING AV DATA.....	2
3	RESULTAT OCH ANALYS	3
3.1	Om respondenterna.....	3
3.2	Betalt arbete inom LifeELMIAS.....	6
3.3	Obetalt arbete inom LifeELMIAS	9
3.4	Kompetensutveckling.....	11
3.5	Informationstillfällen, utbildningar och workshops.....	13
3.6	Projektets konsekvenser för samhället	14
3.7	Synpunkter kring fortsatt bekämpning	16
3.8	Övergripande bild av nyskapade arbetstillfällen.....	17
4	AVSLUTANDE SAMMANFATTNING.....	19
	BILAGA 1.....	20

1 INLEDNING

Anthesis Enveco har på uppdrag av Naturvårdsverket under perioden januari-maj 2018 genomfört en utvärdering av socioekonomiska konsekvenser av det EU finansierade projektet LifeELMIAS (2013-2018). Skogsstyrelsen är projektägare och länsstyrelsen på Gotland, Region Gotland, Naturvårdsverket och Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU) är partners i projektet. Arbetsförmedlingen och Trafikverket är medfinansiärer.

Inom projektet LifeELMIAS har kartläggning av almsjukans spridning skett och bekämpningsinsatser genomförts för att rädda Gotlands almar, framförallt i skyddade områden. Projektet förväntas ha fått konsekvenser för lokalbefolkningen och den lokala ekonomin, bland annat till följd av kompetensutveckling för anställda, markägare och naturvårdare.

Syftet med det uppdrag som beskrivs i denna rapport är att utvärdera vilken typ av socioekonomiska konsekvenser som har uppstått till följd av LifeELMIAS för att därigenom förbättra den generella kunskapen om vilka socioekonomiska konsekvenser ett Life-naturprojekt kan medföra. Utvärderingen syftar även till att förbättra förståelsen för hur olika grupper har påverkats av projektet, både direkt och indirekt.

Rapporten är disponerad på följande sätt: avsnitt 2 ger en kortfattad beskrivning av den metod som använts inom uppdraget, avsnitt 3 presenterar och analyserar resultatet av datainsamlingen och avsnitt 4 innehåller en avslutande sammanfattning.

2 INSAMLING AV DATA

För att få information om de socioekonomiska aspekter som studien önskar belysa togs ett frågeformulär fram i samråd mellan Anthesis Enveco och Skogsstyrelsen. Syftet med enkäten var att på ett så effektivt sätt som möjligt nå ut till de viktigaste målgrupperna för studien, dvs. tidigare och nuvarande anställda, entreprenörer/konsulter, markägare och allmänheten. Enkäten presenteras i sin helhet i bilaga 1.

Efter att enkäten hade färdigställts programmerades den även i ett webbaserat enkätverktyg för att slutligen distribueras av Skogsstyrelsen till de olika målgrupperna på följande två sätt:

- 1) En webbenkät som besvarades av anställda, markägare m.fl. genom att personer i dessa målgrupper tillfrågades av Skogsstyrelsen om de önskade delta i studien. De som ville vara med fick ett e-postmeddelande av Skogsstyrelsen med en länk till enkäten som alltså besvarades anonymt via dator, surfplatta eller mobiltelefon. Enkäten var öppen under drygt tre veckor. Sammanlagt skickades två påminnelser ut efter en respektive två veckor.
- 2) En pappersenkät som besvarades anonymt av entreprenörer/konsulter och tidigare anställda. För dessa målgrupper bedömdes sannolikheten för att få svar vara högre med en pappersenkät jämfört med en webbenkät. Även dessa respondenter lämnade sina svar helt anonymt.

Utöver enkätundersökningen genomfördes en intervju med projektansvarig på Skogsstyrelsen med syfte att få kompletterande information om LifeELMIAS socioekonomiska konsekvenser på ett mer övergripande plan. Viktigast var att få en uppfattning om det totala antalet dagar som anställda arbetat i projektet, hur fördelningen mellan kvalificerat och enklare arbete sett ut samt det totala antal betalda timmar för entreprenörer och konsulter.

3 RESULTAT OCH ANALYS

Detta avsnitt presenterar resultaten från enkätundersökning och intervju. För att förenkla presentationen av resultaten har följande kategorier av deltagare i enkätundersökningen skapats:

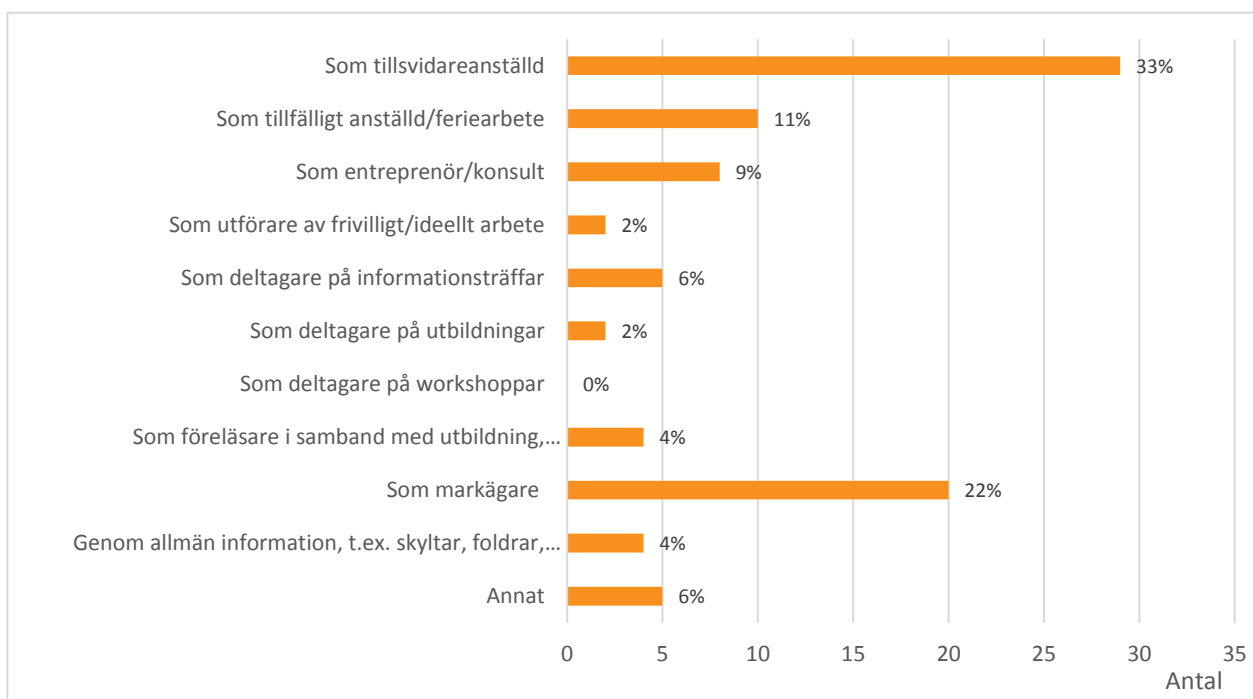
- *anställda* (tillsvidareanställda, tillfälligt anställda/feriearbetare eller föreläsare)
- *entreprenörer/konsulter*
- *allmänheten* (utförare av frivilligt/ideellt arbete, deltagare på informationsträffar, utbildningar eller workshops samt genom allmän information)
- *markägare*
- *övriga* (annat)

Figur 1 nedan presenterar samtliga kategorier av deltagare i undersökningen.

3.1 Om respondenterna

Sammanlagt besvarade 89 personer av ca 250 tillfrågade enkäten anonymt – antingen som pappersenkät eller som webbenkät – vilket innebär en svarsfrekvens på ca 35 procent. De tillfrågade utgörs av personer som lämnat uppgifter om e-postadress på de deltagarlistor som samlats in vid olika tillfällen under projektet gång, ett antal tidigare anställda, entreprenörer/konsulter samt markägare som ringts upp och blivit tillfrågade om de önskar vara med i undersökningen. Antalet personer som på olika sätt deltagit i LifeELMIAS är emellertid betydligt fler, uppskattningsvis över 1000 personer, vilket gör att svarsfrekvensen beräknat utifrån det faktiska antalet projektdeltagare är under 10 procent.

En av anledningarna till att inte fler deltagare kunde nås var att det den socioekonomiska utvärderingen inte var inplanerad då deltagarnas uppgifter samlades in i tidigare skeden i projektet LifeELMIAS. I många fall noterades endast personernas namn och det saknades därför tillräckligt med information för att kontakta alla som deltagit. För att få fler svar från anställda löstes detta med den pappersenkät som beskrivs i avsnitt 2 samt en rundringningsinsats för att få fler svar från markägare för vilka det sedan tidigare fanns telefonnummer. Dessa grupper har tack vare dessa åtgärder varit välrepresenterade. Det är i synnerhet från allmänheten, den till antalet största gruppen, som det saknas svar vilket gör att deras svar måste tolkas med försiktighet.

Figur 1. Kategorier av respondenter som deltagit i LifeELMIAS. Antal och procent av totala antalet.

Figuren ovan visar att den största andelen av respondenterna har varit anställda i projektet; tillsvidareanställda (33 procent), tillfälligt anställda (11 procent) eller föreläsare (4 procent). Dessa tre kategorier utgör tillsammans nästan hälften av alla som svarat. Markägare är den kategori som lämnat näst flest svar (22 procent), följt av entreprenörer/konsulter (9 procent). Resterande respondenter (sammanlagt 18 procent) har kommit i kontakt med projektet som deltagare på informationsträffar, utbildningar, workshoppar, utförare av ideellt arbete eller genom att ta del av informationsinsatser. Ett fåtal personer har uppgett att de kommit i kontakt med projektet på andra sätt, t.ex. i egenskap av skogsförvaltare.

Nästan en tredjedel av de respondenterna har uppgett sin främsta tillhörighet som anställd på ett företag, en fjärdedel har uppgett privatperson och lika stor andel myndighet. Ett fåtal respondenter har kryssat i att de besvarat enkäten i egenskap av anställd vid universitet/högskola, kommun eller region, se Tabell 1.

Tabell 1. Respondenternas främsta tillhörighet

Tillhörighet	Antal
Företag	32
Myndighet	24
Universitet eller högskola	6
Kommun eller region	2
Privatperson	25
Totalt	89

Av de 89 respondenterna är 64 män (knappt 72 procent) vilket tyder på att män har varit överrepresenterade i projektet, se Tabell 2. Med tanke på att mindre än en tiondel av de 1000 personer som på olika sätt deltagit i projektet har besvarat enkäten är det dock svårt att avgöra om denna könsfördelningen ger en rättvisande bild av hur det faktiskt var. Inom samtliga kategorier av deltagare har mer än dubbelt så många män som kvinnor besvarat enkäten. Bland entreprenörer var samtliga män, vilket beror på att endast män svarat på upphandlingarna.

Tabell 2. Könsfördelning bland projektets deltagare

Könsidentitet	Samtliga	Anställda	Entreprenörer	Allmänheten	Markägare	Övriga
Kvinna	25	13	0	3	6	3
Man	64	30	8	10	14	2
Annan	0	0	0	0	0	0
Totalt	89	43	8	13	20	5

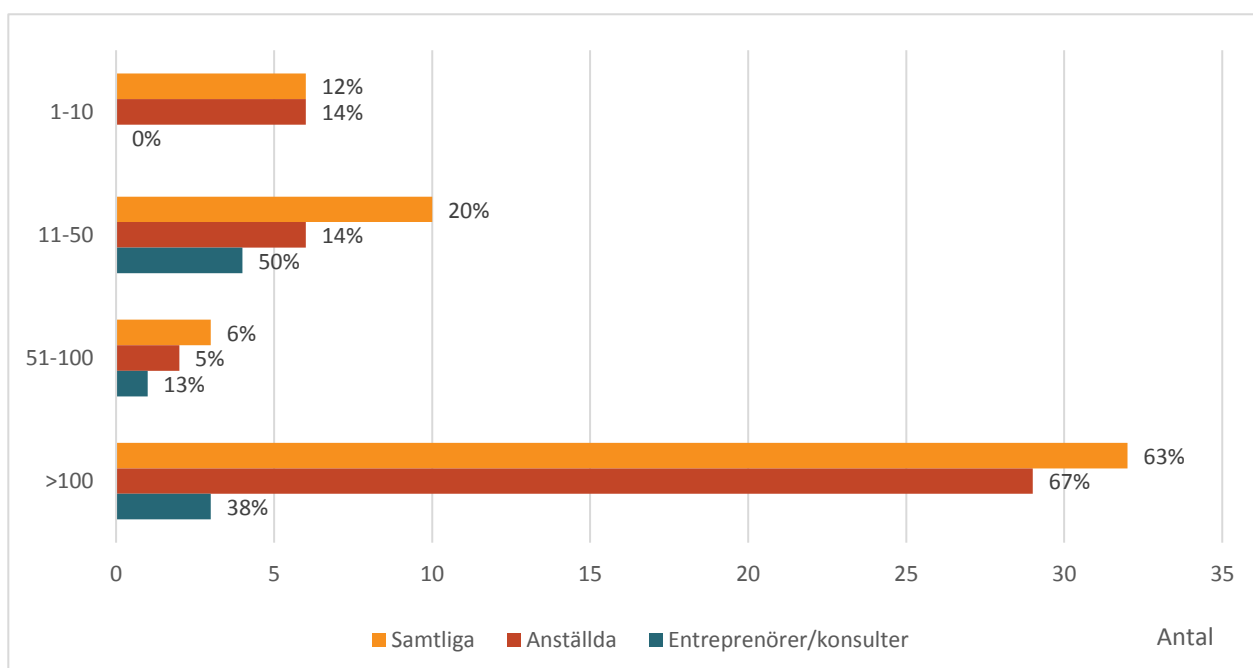
Respondenternas ålder visas i Tabell 3 nedan. Den yngsta var vid svarstillfället 23 år och den äldsta 79 år. Flest personer tillhörde åldersspannet 55–64 år och medelåldern var 51 år. En stor andel var över 65 år, ca 19 procent. En person valde att inte ange ålder.

Tabell 3. Åldersfördelning

Ålder	Antal
<25 år	2
25–34 år	11
35–44 år	18
45–54 år	13
55–64 år	27
≥65 år	17

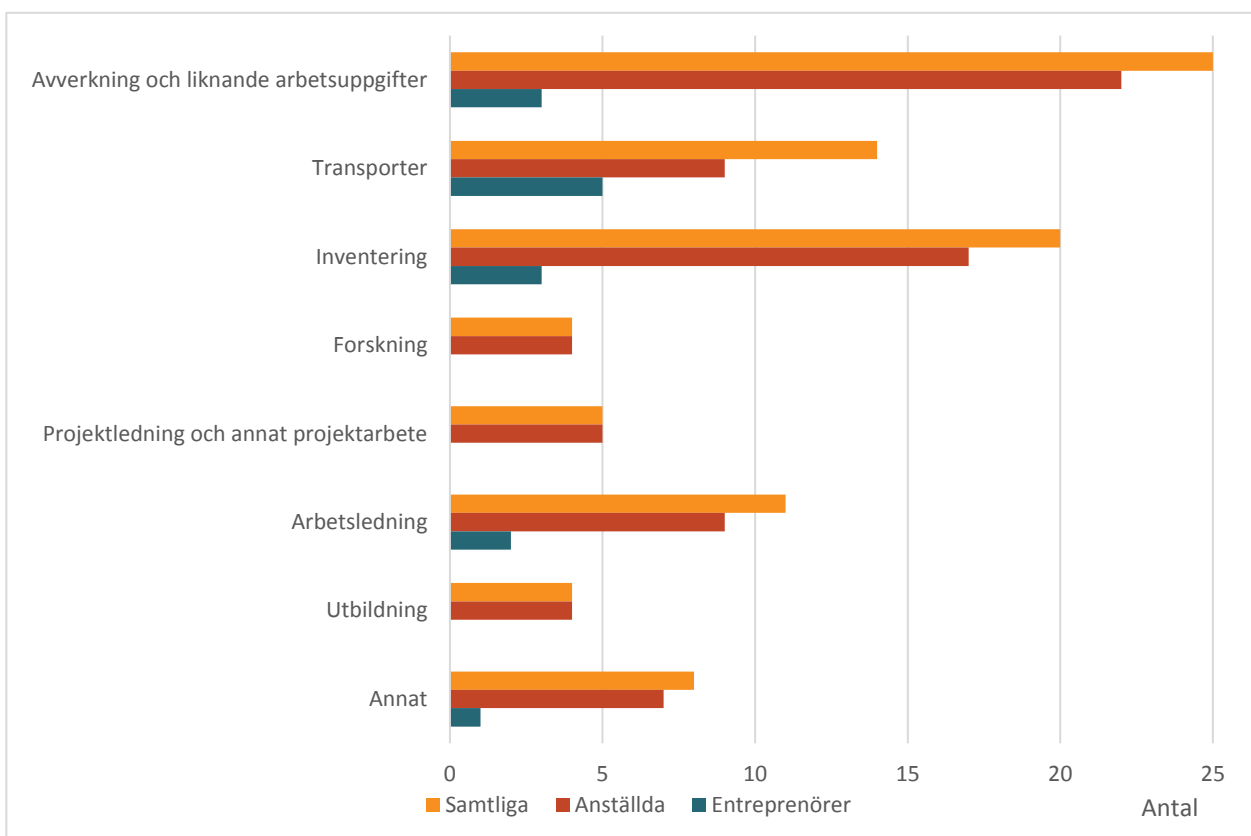
3.2 Betalt arbete inom LifeELMIAS

Figur 2 nedan visar antalet arbetade dagar av anställda respektive entreprenörer/konsulter enligt svar på enkäten. På denna fråga var det endast anställda och entreprenörer/konsulter som svarade, vilket innebär att "samtliga" i detta fall utgörs av dessa två kategoriers svar sammantaget. Det framgår att mer än hälften (63 procent) av samtliga respondenter har arbetat fler än 100 dagar. Motsvarande andel för enbart anställda är 67 procent. Inom kategorin entreprenörer och konsulter har det varit mer vanligt med arbetsinsatser på 11–50 dagar (50 procent). Skillnaden i svar mellan tillsvidare- och tillfälligt anställda är väldigt liten men det är något vanligare att tillsvidareanställda har gjort korta insatser på 1–10 dagar. De har då bidragit med t.ex. projekt-/arbetsledning eller utbildning.

Figur 2. Betalda arbetsdagar som anställd eller entreprenör/konsult i projektet och för samtliga, vilket inkluderar bägge kategorierna. Antal och procent av totala antalet för respektive kategori.

Vad gäller vilken typ av arbetsuppgifter som utförts inom uppdraget visar Figur 3 att de flesta anställda och entreprenörer/konsulter jobbat med avverkning och liknande arbetsuppgifter samt inventering. Bland entreprenörerna är det något vanligare att ha arbetat med transporter. Vid en jämförelse mellan tillsvidare- och tillfälligt anställda finns ingen tydlig skillnad avseende arbetsuppgifter eller omfattning på arbetad tid. Bland tillsvidareanställda har dock en något större andel arbetat färre än 50 timmar jämfört med de tillfälligt anställda och då har det främst gällt projektledning och annat projektarbete. De som varit anställda som föreläsare (4 personer) har samtliga jobbat färre än 50 timmar med just utbildning eller som expertrådgivare (annat). Vanliga svar under annat är bl.a. att elda eller vara vägvakt vid fällning intill väg.

Figur 3. Typ av arbete som anställda och entreprenörer/konsulter utfört inom projektet och för samtliga, vilket inkluderar bägge kategorierna. Antal svar per aktivitet (flervalsfråga).

Det var även av intresse att få en förståelse för vilken sysselsättning respondenterna hade innan de började arbeta inom projektet. Tabell 4 visar att tillsvidareanställda inom LifeELMIAS i de allra flesta fall varit anställda även innan de började arbeta i projektet, ofta på andra positioner inom Skogsstyrelsen. Bland de tillfälligt anställda och feriearbetare var de flesta arbetsökande eller studerande innan de började arbeta inom projektet. Föreläsare besvarade inte denna fråga.

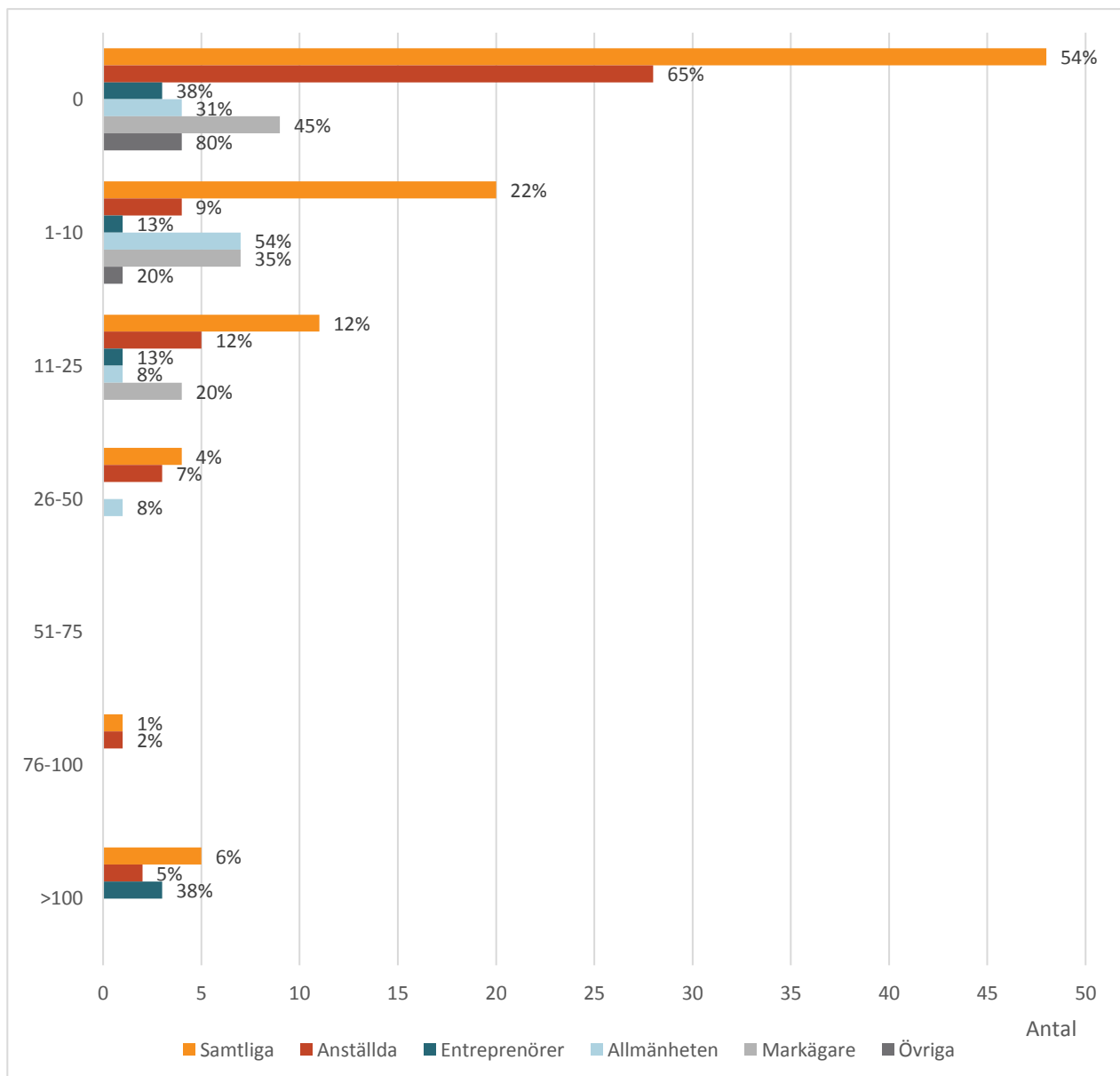
Tabell 4. Vad gjorde anställda inom LifeELMIAS innan de fick anställning i projektet?

	Tillsvidareanställd LifeElmias	Tillfälligt anställd/feriearbetare LifeELMIAS
Anställd ¹⁾	24	3
Arbetsökande	3	2
Studerande	1	5
Pensionär	0	0
Egenföretagare	1	0
Föräldraledig	0	0
Tjänstledig	0	0
Annat	0	0
Totalt	29	10

¹⁾ Anställd innebär att personen hade anställning även innan projektet, t.ex. hos Skogsstyrelsen eller på annat håll.

3.3 Obetalt arbete inom LifeELMIAS

En intressant aspekt för studien var att belysa typ och omfattning av frivilligt arbete. Av respondenterna har 41 av 89 (46 procent) uppgett att de lagt frivilliga (obetalda) timmar på arbete med almsjukan, se Figur 4. Av de som utfört frivilligt arbete är det vanligaste antalet timmar 1–10. En stor andel (38 procent) av entreprenörerna har arbetat över 100 frivilliga timmar, vilket är störst andel av samtliga kategorier i undersökningen. Bland allmänheten har 1 av 13 (8 procent) spenderat mellan 26–50 timmar på frivilligt arbete, vilket är mest i den kategorin.

Figur 4. Frivilliga (obetalda) timmar ägnat åt arbete kopplat till almsjukan för olika kategorier och för samtliga, vilket inkluderar alla kategorier. Antal och procent av totala antalet för respektive kategori.

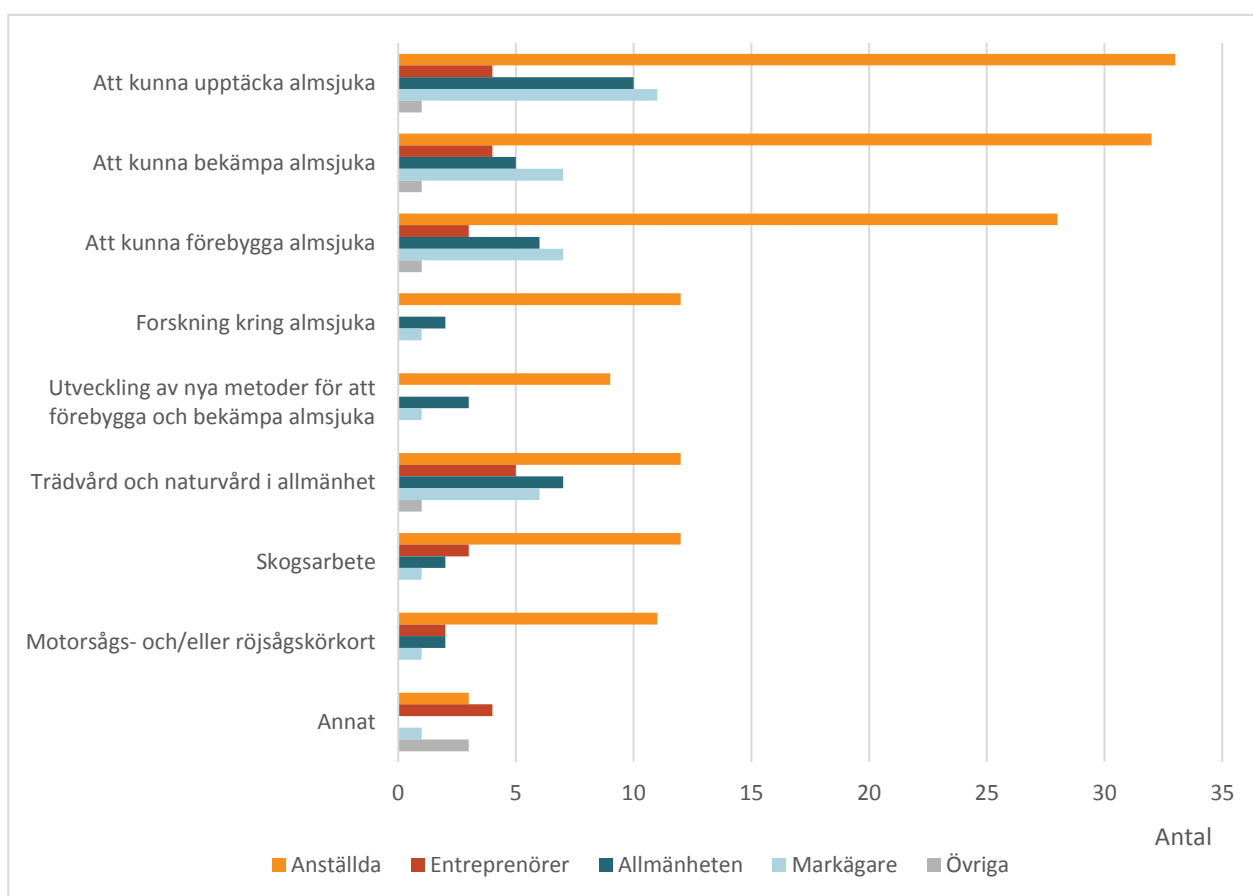
Den typ av frivilligt arbete som flest personer har ägnat sig åt är att inventera och rapportera sjuka träd, se Tabell 5. Bland de öppna svaren i kategorin ”annat” har flertalet angivit att de spenderat tid på planering av arbete eller kunskapsspridning på olika sätt, vilket främst har utförts av anställda. Vissa har också plockat ved och bråte på platser där trädfällning skett. Markägare är ensamma om att ha upplåtit mark till verksamheten, vilket är förväntat.

Tabell 5. De aktiviteter som frivilligt arbete ägnats åt (flervalsfråga)

	Samtliga
Inventerat/rapporterat sjuka träd	16
Omhändertagit sjuka träd	7
Upplåtit mark för verksamheten	6
Bidragit med synpunkter	8
Deltagit i andra typer av aktiviteter	10
Annat	10

3.4 Kompetensutveckling

Deltagarna i LifeELMIAS har i stor utsträckning lärt sig att upptäcka, bekämpa och förebygga almsjuka. Framförallt allmänheten, men även entreprenörer och markägare, uppger i ungefär samma utsträckning att de också har fått generell kunskap vad gäller träd- och naturvård som de kan tillämpa även på andra arter. Forskning kring almsjukan samt utveckling av nya metoder för att förebygga och bekämpa almsjukan har främst anställda, men till viss del även allmänheten och markägare, bidragit till. Figur 5 visar även att ett antal respondenter från varje kategori har tagit motorsågs- och/eller röjsågskörkort. Dessutom uppger en mindre andel respondenter att deltagande i projektet har lett till andra typer av kompetensutveckling, t.ex. gruppledarskap och förståelse för gruppdynamik samt planering och genomförande av transport och logistik.

Figur 5. Nyvunnen kompetens efter deltagande i LifeELMIAS för olika kategorier och för samtliga, vilket inkluderar alla kategorier. Antal svar per kompetens/kunskapsområde (flervalsfråga).

Av de 89 personer som besvarade enkäten har 61 uppgett hur de i framtiden kommer använda sig av ny kunskap de fått genom sitt deltagande i LifeELMIAS. I Tabell 6 och Tabell 7 har de vanligast förekommande svaren och exempel på fritextsvar sammanställts. Ungefär en tredjedel (20 av 61) har svarat att de kommer fortsätta arbeta med att rapportera in och bekämpa sjuka träd även efter projektets slut. Fem av dessa har begränsat denna insats till sin egen mark eller skog. Några respondenter angav istället att de vill sprida sin kunskap vidare till andra markägare eller andra intresserade. En stor andel av de tillsvidareanställda menar att de kommer att ha

nytta av kunskapen i sitt fortsatta arbete, t.ex. med rådgivning till skogsägare eller vid inventering och trädvård. Knappt 15 procent av respondenterna (9 av 61) angav att de är osäkra på om de kommer att ha någon användning av kunskapen i framtiden medan ca 7 procent (fyra personer) med säkerhet kunde säga att de inte kommer att ha någon nytta av sitt deltagande i projektet framöver.

Tabell 6. Användning av nyvunnen kunskap i framtiden

Vanligt förekommande svar	Antal
Fortsatt arbete med att bekämpa almsjukan	15
Fortsatt arbete med att bekämpa almsjukan på egen mark	5
Sprida kunskapen vidare	6
I mitt fortsatta jobb	10
Vet ej	9
Kommer inte använda	4
Annat	12
Totalt	61

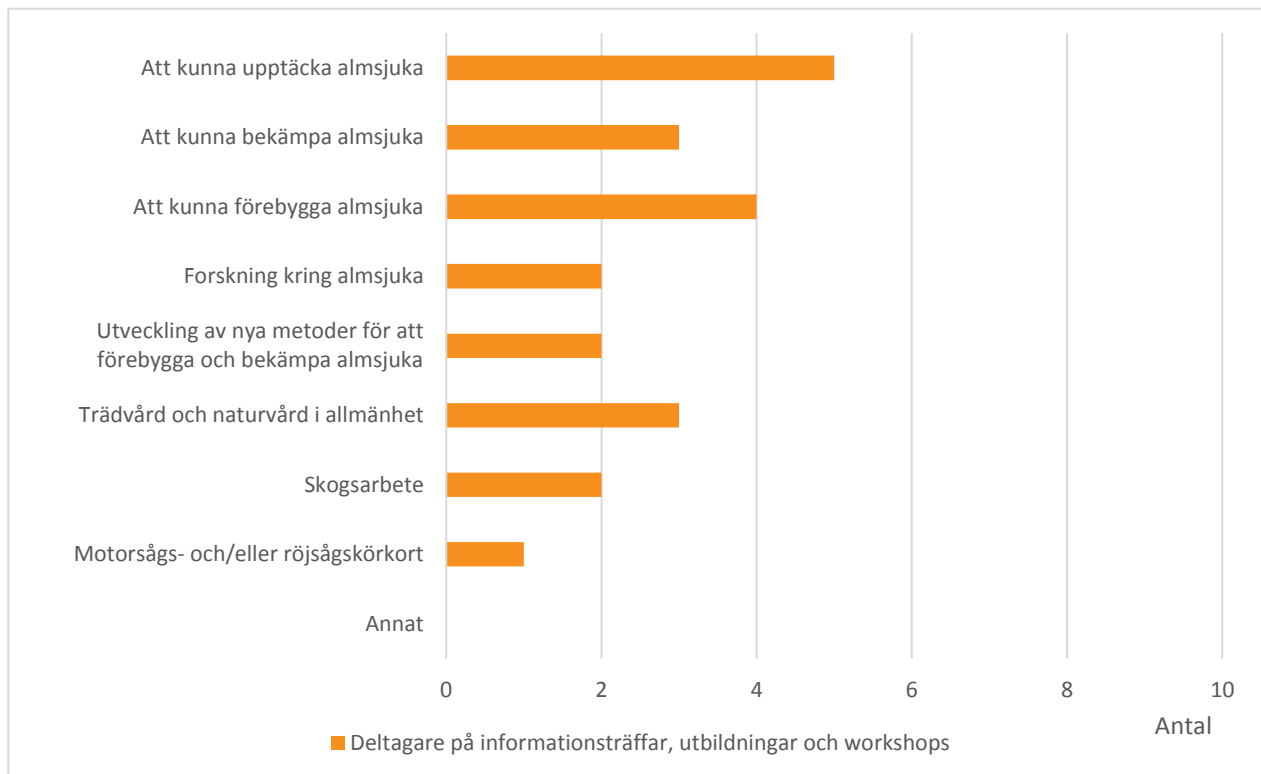
Tabell 7. Exempel på fritextsvar angående användning av kunskap i framtiden

Anställda	Tillfälligt anställda	Entreprenörer	Allmänheten	Markägare
I rådgivning till skogsägare och entreprenörer m fl.	Genom att fortsätta vara vaksam över sjukdomen och framförallt informera och undervisa andra i hantering, begränsning och bekämpning av almsjukan.	Förhoppningsvis genom att få driva bekämpningen av almsjuka vidare.	Bli ännu mera observant och kontakta berörd myndighet vid upptäckt av sjuka träd.	Skötsel av vår skog.
Kommer att använda till bättre bedömning, rådgivning, forskning	Jag jobbar idag med skogspatologi och jag kommer alltid ha med mig värdefull kunskap om almsjukan.	Uppdrag med transporter och avverkning i känsliga miljöer	Att kunna se, upptäcka och förebygga almsjuka.	Att gynna rödlistade arter och öka biologisk mångfald
Erfarenheterna av bekämpning är tillämpliga i andra sammanhang	Inom mitt nuvarande jobb har jag stor nytta av naturvård och trädvård samt ledarskap.	Almsjukespanare	Hålla koll på mina egna almar	Jag har inte fått någon ny kunskap
Kommer ej att användas	Om arbetet med begränsning av almsjukan på Gotland fortsätter kommer det att ge mycket värdefull information till liknande problem i framtiden. Dessa behöver inte röra almsjuka.		Kan agera med större kunskap inom området framöver.	Informera Skogsstyrelsen om sjuka träd de missat eller ta bort dem själv om man upptäcker sjukdomen.

3.5 Informationstillfällen, utbildningar och workshops

Endast sju respondenter har angett att de främst har deltagit i LifeELMIAS som deltagare på informationsträffar, utbildningar eller workshops (5+2+0). En grov uppskattning av det totala antalet deltagare på dessa tillfällen baserat på de namnlistor som samlats in är 700 personer (450+150+100). E-postadresser fanns tillgängliga för 90 av dessa uppskattningsvis 700 personer och enkäten skickades därmed ut till dessa. En anledning till att det inte kommit in fler svar från denna grupp kan vara att flera av dem som deltagit på informationsträffar, utbildningar eller workshops ansett sig främst tillhöra någon annan kategori, t.ex. markägare eller utförare av frivilligt arbete. Resultaten av dessa svar bör därför tolkas utifrån denna förutsättning, dvs. att denna grupp är underrepresenterad.

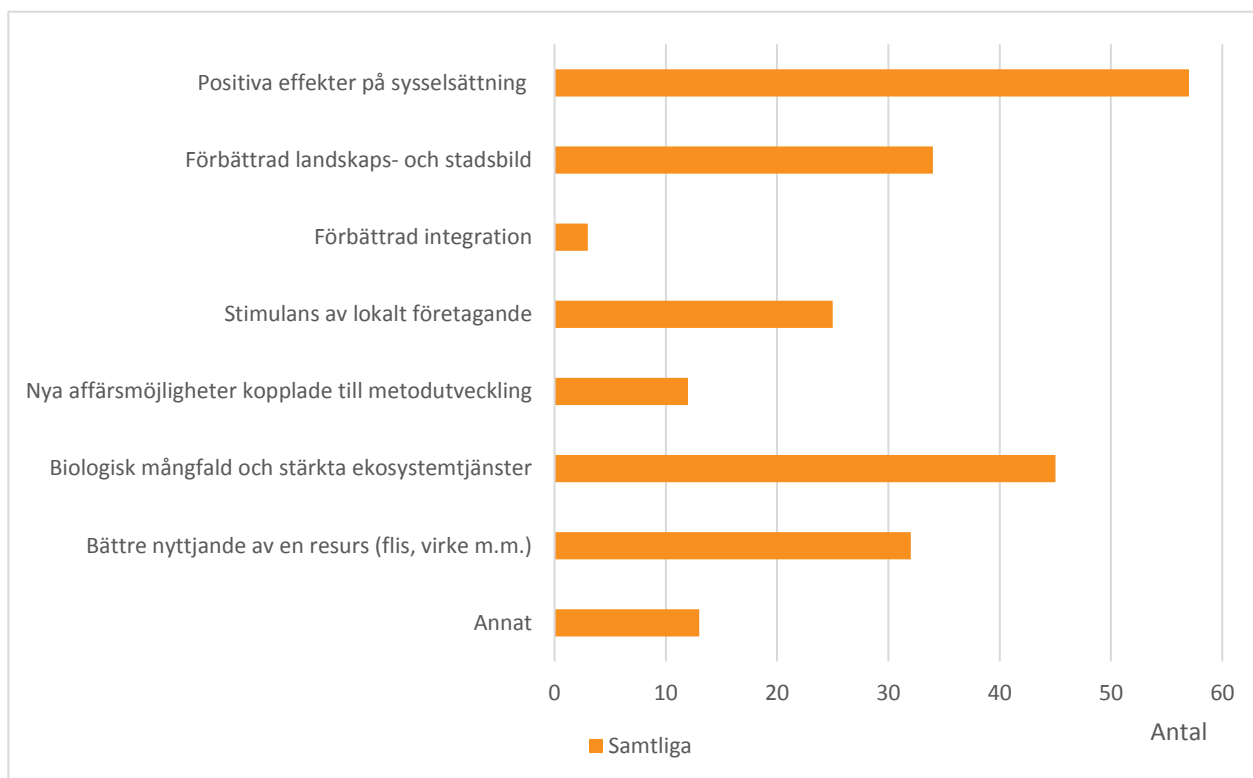
Figur 6 visar, likt föregående diagram, vad respondenterna lärt sig under de aktiviteter de deltagit på. Den nyvunna kompetensen hos denna grupp är densamma som bland allmänheten i stort, dvs. de flesta har lärt sig att upptäcka, bekämpa och förebygga almsjuka samt träd-/naturvård i allmänhet. Nästan samtliga (6 av 7) har haft nytta av vad de lärt sig och de har använt sin kunskap till att inventera träd, sprida informationen vidare samt debattera/diskutera ämnet i större utsträckning än tidigare.

Figur 6. Nyvunnen kompetens efter deltagande på informationsträffar m.m. Antal svar per kompetens/kunskapsområde (flervalsfråga).

3.6 Projektets konsekvenser för samhället

Respondenterna anser att LifeELMIAS har haft ett antal positiva effekter på samhället. Framförallt har de upplevt att projektet skapat sysselsättning och lett till ökad biologisk mångfald och stärkta ekosystemtjänster, se Figur 7. Även i flera av fritextsvaren framgår att en bevarad almpopulation är en positiv effekt av projektet eftersom det bidrar till ökad biologisk mångfald. Många anser också att ett bevarande av almarna ger en förbättrad landskapsbild på Gotland. Respondenterna tycker inte i allmänhet att projektet har lett till en förbättrad integration eller nya affärsmöjligheter.

Figur 7. Projektets direkta och indirekta positiva effekter på samhället. Antal svar per positiv effekt (flervalsfråga).

Respondenterna fick även besvara en fråga om projektet har haft negativa direkta och indirekta konsekvenser på samhället. Av de 47 personer som lämnade svar uppgav sex "vet inte". Av resterande 41 tyckte ca en tredjedel (14 personer) att projektet inte har haft några negativa konsekvenser. Det var dock sju respondenter som ifrågasatte om projektet alls haft någon nytta och undrade om det inte hade varit bättre för samhället totalt sett att bara låta träden vara. De senare menar samstämmigt att eftersom projektet inte lyckats utrota almsjukan helt har spridningen bara tillfälligt bromsats upp och i längden har investeringen varit förgäves. Sex respondenter uppgav att det verkar ha varit ett problem att markägare har upplevt projektet som ett intrång på deras mark och att de förlorat bestämmanderätten över sina ägor, bland annat till följd av bristfällig kommunikation. Detta har i vissa fall lett till att de istället har satt sig emot

inventering och borttagning av träd på deras mark. Det kan dock konstateras att det inte främst är respondenter som svarat i egenskap av markägare som uppgett detta utan exempelvis anställda och frivilligt arbetande. En av dessa respondenter påpekade vidare att det har funnits oklarheter kring ersättning till skogsägare som förlorat inkomster. Tre markägare svarade att onödigt många friska träd har fällts under arbetet med avverkningen av sjuka träd och att det blivit stora markskador, och en av dessa ansåg vidare att det borde ha tagits fram alternativ till att destruera träden. En respondent ansåg att eftersom alm är ett trädslag med högt ekonomiskt värde hade det kunnat användas inom förädlingsindustrin istället. Tre respondenter ansåg att bekämpningen av almsjukan har haft en negativ inverkan på landskapsbilden.

3.7 Synpunkter kring fortsatt bekämpning

När deltagarna ombads blicka fram emot 2028 och hur samhället kunde tänkas påverkas av att bekämpningen av almsjukan fortsätter/inte fortsätter var svaren i de flesta fall positiva till en fortsatt bekämpning. Den fortsatta existensen av alm anses i allmänhet berika den gotländska miljön, förbättra landskapsbilden samt öka den biologiska mångfalden. Ett fåtal respondenter (ca fem av 67 svar på frågan) har en kritisk syn på fortsatt bekämpning där kritiken främst handlar om bortslösad finansiering i form av verkningslös bekämpning av almsjukan och risk för att sjukdomen kommer att sprida sig oavsett om bekämpning görs eller inte. Dessa åsikter kommer främst från markägare.

Om bekämpningen skall fortsätta finns önskemål om att lägga ut fler tjänster på entreprenörer och att i större utsträckning anlita lokala entreprenörer på Gotland (inte bara entreprenörer från Visby), samt att aktivera lokalbefolkningen i högre grad. En del kommentarer visar att vidareutveckling av alternativa bekämpningsmetoder efterfrågas bland respondenterna. Några kommentarer reflekterar tankar om att bättre samverkan med markägare behövs för att lyckas med bekämpningen framöver.

Figur 8. Ordmoln baserat på kommentarer om en fortsatt bekämpning av almsjukan till 2028.

Sammanlagt lämnade 13 respondenter övriga synpunkter. Sju av dessa anser att Skogsstyrelsen har skött projektet väl och att organisationen av uppdraget fungerat bra. Två personer menar att en bättre sammankoppling mellan myndigheter och allmänheten borde ha upprättats tidigt i projektet. Projektet anses också av ytterligare två personer ha kommit igång för sent och för osäkert, vilket kan ha bidragit till att almsjukan hann sprida sig ordentligt innan bekämpningen på allvar tog fart.

3.8 Övergripande bild av nyskapade arbetstillfällen

Detta avsnitt beskriver kortfattat resultatet av den intervju som genomfördes med projektansvarig på Skogsstyrelsen som ett komplement till enkätundersökningen. Syftet med intervjun var att få en övergripande förståelse för hur många nya arbetstillfällen som projektet bidragit till totalt sett samt hur många betalda timmar för entreprenörer och konsulter som genomförts. Ytterligare en viktig aspekt att belysa var vilken typ av arbetstillfällen som tillskapats; kvalificerade eller enklare? Med kvalificerat arbete avses här arbete som kräver någon form av relevant utbildning eller erfarenhet av personen som ska genomföra det. Enligt uppgifter från Skogsstyrelsen har LifeELMIAS skapat nya arbetstillfällen enligt Tabell 8. Sammanlagt rör det sig om ca 12 årsarbetskrafter för perioden juli 2013 – dec 2017, varav ca 400 arbetsdagar (0,4 årsarbetskrafter) bedöms ha utgjorts av enklare arbete.

Tabell 8. Nya arbetstillfällen till följd av LifeELMIAS (1 juli 2013 – 31 dec 2017)

Arbetsgivare	Antal arbetsdagar	Årsarbetskraft (räknat på 1132 arbetsdagar för hela perioden)	Kommentar
Skogsstyrelsen			
- <i>Tillsvidareanställda</i>	3320	2,9	Kvalificerat arbete
- <i>Tillfälligt anställda under säsong</i>	600	0,5	4 personer under 8 veckor somrarna 2014–2017. Kvalificerat arbete.
- <i>Fältarbetare</i>	8290	7,3	Anvisade från Arbetsförmedlingen. Ca. 400 av arbetsdagarna kan bedömas vara enklare arbete.
SLU			
- <i>Tillsvidareanställda</i>	525	0,5	4203 timmar totalt dividerat med 8 för att få antalet arbetsdagar.
- <i>Tillfälligt anställda</i>	118	0,8	944 timmar totalt dividerat med 8 för att få antalet arbetsdagar.
Länsstyrelsen			
- <i>Tillsvidareanställda</i>	153	0,1	1222 timmar totalt dividerat med 8 för att få antalet arbetsdagar.
- <i>Tillfälligt anställda</i>	230	0,2	1836 timmar totalt dividerat med 8 för att få antalet arbetsdagar.
Totalt	13 236	12,3	

Utöver de arbetstillfällen som projektet skapat har även entreprenörer och konsulter utfört betalda arbetstimmar enligt Tabell 9 nedan. Sammanlagt rör det sig om ca 14 000 timmar, dvs. sammanlagt 1768 arbetsdagar.

Tabell 9. Betalda timmar för entreprenörer och konsulter (1 juli 2013 – 31 dec 2017)

Åtgärdstyp	Antal betalda timmar
Entreprenörer	
- <i>Spräckning</i>	366
- <i>Flisning/transport</i>	340
- <i>Transporter</i>	981
- <i>Flisning</i>	45
- <i>Skotning och avverkning</i>	12 102
Konsulter	
- <i>Inventering fladdermöss</i>	150
- <i>Inventering halsbandsflugsnappare</i>	160
Totalt:	14 144

4 AVSLUTANDE SAMMANFATTNING

- LifeELMIAS har under perioden 1 juli 2013 – 31 december 2017 inneburit drygt 13 000 arbetsdagar, vilket motsvarar ungefär 12 årsarbetskrafter för Skogsstyrelsen, SLU och länsstyrelsen.
- Av de totalt ca 13 000 arbetsdagarna bedöms ungefär 400 (ca 3 procent) ha utgjorts av enklare arbete i betydelsen att utbildning eller tidigare erfarenhet inom relevanta områden inte varit nödvändig.
- Projektet har inneburit att ca 14 000 betalda arbetstimmar har utförts av entreprenörer och konsulter, dvs. sammanlagt 1 768 arbetsdagar.
- Deltagarna i projektet har lärt sig att förebygga, upptäcka och bekämpa almsjuka, men även allmän natur- och trädvård. Flera har tagit motorsågs- eller röjsågskörkort och har även utvecklat sin kompetens inom projektledning, ledarskap, planering samt logistik och transport.
- Respondenterna anser att projektet har haft en positiv effekt på sysselsättning och lokalt företagande samt den biologiska mångfalden på Gotland. Ett bevarande av almpopulationen är också bra för landskapsbilden. Många tycker att det har varit ett bra genomfört projekt och att det är viktigt att rädda almarna.
- Negativa konsekvenser av projektet har varit att även friska träd har tagits ner för att kunna avverka angripna almar. Det har också påpekats att alm är ett exklusivt träslag som hade kunnat användas inom förädlingsindustrin istället för att destrueras. Ungefär 17 procent (sju av 41 svar på frågan) av respondenterna anser att eftersom projektet ändå inte utrotat almsjukan helt borde finansieringen läggas på annat.
- Om projektet ska fortsätta önskar respondenterna att lokala entreprenörer anlitas i större utsträckning och att allmänheten involveras på ett bättre sätt. Det eftersöks också bättre bekämpningsmetoder där en större andel av virket används till förädling.

BILAGA 1

ENKÄT: Socio-ekonomiska konsekvenser av LifeELMIAS

Hej,

Den här enkäten är en del av den socio-ekonomiska bedömning som görs av projektet LifeELMIAS på Gotland. Projektet startade 2013, tar slut under 2018, och har haft som en viktig uppgift att genomföra åtgärder för att bekämpa almsjuka på Gotland. Resultatet från enkäten kommer att utgöra en del av projektets slutrapportering.

Många människor har under åren kommit i kontakt med projektet på olika sätt. Det huvudsakliga syftet med enkäten är att få en bild av hur projektet har bidragit till ökad kunskap och kompetens gällande almsjukan på Gotland, på vilket sätt projektet bidragit till att skapa nya arbetstillfällen samt andra typer av samhällsnyttor.

Kontaktperson hos Skogsstyrelsen är Karin Wågström
karin.wagstrom@skogsstyrelsen.se

Telefon: 0498-25 85 23

Dina svar kommer att vara anonyma. De skyddas enligt 9 kap.4§ sekretesslagen (1980:100) samt av bestämmelserna i personuppgiftslagen. Detta innebär bland annat att alla som arbetar med undersökningen har tystnadsplikt.

Fråga 1. Vilket av nedanstående alternativ representerar din tillhörighet på bästa sätt? (fyll i det alternativ som passar bäst)

- Företag
- Myndighet
- Universitet eller högskola
- Kommun eller region
- Privatperson

Fråga 2: På vilket sätt har du främst kommit i kontakt med projektet? (fyll i det alternativ som passar bäst)

- Som tillsvidareanställd
- Som tillfälligt anställd/feriearbete
- Som entreprenör
- Som utförare av frivilligt/ideellt arbete
- Som deltagare på informationsträffar
- Som deltagare på utbildningar
- Som deltagare på workshoppar
- Som föreläsare i samband med utbildning, information och workshoppar
- Som markägare
- Genom allmän information, t.ex. skyltar, foldrar, media, mässor
- Annat: _____

Fråga 3. Hur många betalda arbetsdagar har du gjort som anställd eller entreprenör i projektet? (endast anställda, entreprenörer och föreläsare)

- 1-10
- 11-50
- 51-100
- >100

Fråga 4. Vilken typ av arbete har du utfört som anställd eller entreprenör inom projektet? (endast anställda, entreprenörer och föreläsare)

- Avverkning och liknande arbetsuppgifter
- Transporter
- Inventering
- Forskning
- Projektledning och annat projektarbete
- Arbetsledning
- Utbildning
- Annat: _____

Fråga 5. Vad gjorde du som arbetar/har arbetat inom LifeELMIAS innan du fick din anställning i projektet? (endast anställda)

- Anställd
- Arbetsökande
- Studerande
- Pensionär
- Egenföretagare
- Föräldraledig
- Tjänstledig
- Annat: _____

Fråga 6. Hur många frivilliga (obetalda) arbetstimmar uppskattar du att du har ägnat åt arbete med koppling till almsjukan? (fyll i det alternativ som passar bäst, samtliga kategorier svarar)

☐ 0 -> Gå vidare till fråga 8	☐ 51-75
☐ 1-10	☐ 76-100
☐ 11-25	☐ >100
☐ 26-50	

Fråga 7. Beskriv vilken typ av frivilligt arbete som du har utfört kopplat till bekämpning av almsjuka

- Inventerat/rapporterat sjuka träd
- Omhändertagit sjuka träd
- Upplåtit mark för verksamheten
- Bidragit med synpunkter
- Deltagit i andra typer av aktiviteter
- Annat: _____

Fråga 8. Vilken typ av ny kunskap och kompetens har du fått eller bidragit till genom dina kontakter med projektet? (fyll i ett eller flera alternativ, samtliga kategorier svarar)

- Att kunna upptäcka almsjuka
- Att kunna bekämpa almsjuka
- Att kunna förebygga almsjuka
- Forskning kring almsjuka
- Utveckling av nya metoder för att förebygga och bekämpa almsjuka
- Trädvård och naturvård i allmänhet
- Skogsarbete
- Motorsågs- och/eller röjsågskörkort
- Annat: _____

Fråga 9. Har du fått nytta av dina nya kunskaper som du fått genom att medverka vid utbildning(ar), workshops och/eller informationstillfällen inom ramen för LifeELMIAS? (endast de som svarat att de deltagit vid utbildningar, workshops och/eller informationstillfällen)

Fråga 10. På vilket sätt och i vilken utsträckning har du använt din nya kunskap och kompetens som du fått genom att medverka vid utbildning(ar), workshops och/eller informationstillfällen inom ramen för LifeELMIAS? (endast de som svarat att de deltagit vid utbildningar, workshops och/eller informationstillfällen)

Fråga 11. Hur tror du att du kommer att använda dig av din nya kunskap och kompetens i framtiden? (samtliga kategorier svarar)

Fråga 12. Vilka positiva direkta och indirekta effekter på samhället anser du att LifeELMIAS har haft? (fyll i ett eller flera alternativ, samtliga kategorier svarar)

- Positiva effekter på sysselsättning
- Förbättrad landskaps- och stadsbild
- Förbättrad integration
- Stimulans av lokalt företagande
- Nya affärsmöjligheter kopplade till metodutveckling
- Biologisk mångfald och stärkta ekosystemtjänster
- Bättre nyttjande av en resurs (flis, virke m.m.)
- Annat:

Fråga 13. Vilka eventuella negativa direkta och indirekta effekter på samhället anser du att bekämpningen av almsjuka har haft? (motivera ditt svar)

Fråga 14. Vi ber dig nu att blicka framåt till 2028. Hur ser du på att bekämpning av almsjuka skulle fortsätta och vilken påverkan det skulle ha för samhället på Gotland? (motivera ditt svar)

AVSLUTANDE ALLMÄNNA FRÅGOR

Fråga 15. Vilket år är du född?

Fråga 16. Vilket är ditt kön?

- Kvinna
- Man
- Annan könsidentitet

Fråga 17. Har du några övriga synpunkter gällande projektet LifeELMIAS?

Research, consulting and teaching for a sustainable future

Anthesis Enveco is well-established in the environmental economics research community. We offer analysis, research, education and training in environmental economics, sustainable energy systems and sustainable urban development. Our clients are in the private, non-profit and public sectors. We are located in Stockholm but work nationwide as well as internationally.

Anthesis Enveco AB

Barnhusgatan 4, SE-111 23 Stockholm

www.enveco.se